

DE TRANSATLANTISKE HANDELSAFTALERS INDFLYDELSE PÅ DEN DANSKE SVINESEKTOR

APRIL 2016

RESEARCHET OG SKREVET AF NANNA L. CLIFFORTH

MENS EU'S HANDELSAFTALER MED USA (TTIP) OG CANADA (CETA) ER TIL HEFTIG DEBAT PÅ EU-PLAN OG I MANGE AF EU'S MEDLEMSLANDE, ER DEBATTEN STADIG PÅ ET LAVT BLUS I DANMARK. DETTE PÅ TRODS AF AT AFTALEN VIL FÅ INDFLYDELSE PÅ STORE DELE AF SAMFUNDET. DETTE OMFATTER OGSÅ DEN DANSKE SVINESEKTOR, SOM I HØJ GRAD ER EKSPORTORIENTERET. MEN DER FINDES INGEN GRUNDIGE ANALYSER AF KONSEKVENSERNE FOR SEKTOREN.¹ DENNE BRIEFING ANALYSERER, HVORDAN DANSK EKSPORT I SVINESEKTOREN TIL EU, USA OG CANADA VIL BLIVE PÅVIRKET Gennem ÆNDRERE TARIFFER OG KVOTER SAMT AFSKAFFELSEN AF TEKNISKE HANDELSHINDRINGER Gennem TTIP OG CETA.

NUVÆRENDE IM- OG EKSPORT PÅ TVÆRS AF ATLANTEN

Danmark eksporterede i 2014 1.368.816 t svin svarende til 20,3 mia. kr. til andre EU-lande, hvilket gør EU til Danmarks største marked. USA er Danmarks femte største marked med en eksport på 37.848 t eller 962 mio. kr. i 2014.² Canada er den største eksportør af svin til USA og står for ca. 4/5 (ikke levende svin) af USA's import, hvorimod Danmark leverer 1/10 (ikke levende svin). Canada og Danmark er de eneste to lande, der figurerer i USDA's (United States Department of Agriculture) statistik over eksportører af svin til USA, resten af importen leveres af "andre". Canada er også den største eksportør af levende svin til USA.³ Danmark eksporterede 2.890 t eller for 82 mio. kr. til Canada i 2014, hvilket gør Canada til Danmarks 16. største marked.⁴ USA eksporterede kun for 51 mio. kr. eller 1.708 t svin til EU i 2013,^{5,6} og Canada for 40 mio. kr. til EU i 2014.⁷

TARIFFER OG KVOTER

Svineeksport fra USA og Canada til EU er begrænset gennem kvoter. Gennem WTO kan alle medlemmer eksportere op til 70.390 t svin/år til EU til en told på 2.118 kr./t - 6.646 kr./t (afhængig af udskæring). Dertil kommer en toldfri kvote på 7.000 t/år for fersk/kølet kam og frosset brystflæsk også for alle WTO-medlemmer. Eksport udover kvoterne er udsat for told på 4.542 kr./t - 7.363 kr./t (afhængig af udskæring).⁸

1 Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi ved Københavns Universitet har udarbejdet en kort analyse af konsekvenserne for fødevarer- og landbrugssektoren baseret på eksisterende studier for Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri i juni 2015. Studiet kan findes her: http://curis.ku.dk/ws/files/138814837/IFRO_Udredning_2015_16.pdf

2 Landbrug & Fødevarer (2015). Statistik 2014 svinekød

3 <http://www.ers.usda.gov/topics/animal-products/hogs-pork/trade.aspx>

4 Landbrug & Fødevarer (2015). Statistik 2014 svinekød

5 http://www.hsi.org/assets/pdfs/ttip_briefing_pork.pdf

6 <http://www.ers.usda.gov/media/1712394/ldpm-245-01.pdf>

7 <http://www.canadapork.com/en/industry-information/canadian-pork-exports>

8 <http://www.ers.usda.gov/media/1712394/ldpm-245-01.pdf>

Derudover er USA tildelt en kvote på 4.922 t/år⁹ til 2.118 kr./t inden for kvoten og 7.367 kr./t uden for kvoten. Canada har en kvote på 4.624 t/år til 1.736 kr./t – 3.223 kr./t (afhængig af udskæring).¹⁰ EU's eksport til Canada er ikke udsat for kvoter, mens tolden på eksport til USA er 0-14 \$/t.¹¹

Den europæiske svinesektor er stærkt beskyttet igennem kvoter og told mod import fra USA og Canada, mens EU har bedre adgang til de amerikanske og canadiske markeder pga. langt lavere toldsats på europæisk eksport. Det betyder, at Danmark og EU kan klare højere produktionsomkostninger bl.a. udgifter forbundet med højere dyrevelfærd uden at blive presset af import fra USA og Canada.¹² I 2013 blev kun 12 % af EU's importkvoter opfyldt. Chile, som har en toldfri kvote med EU, stod samtidig for en stor del af EU's import.¹³

I forbindelse med CETA bliver Canada tildelt en toldfri kvote på svin til EU over seks år med en slutkvote på 75.000 t (slagtekropsækvivalent) i år seks efter ikrafttrædelse af aftalen. Dette er udover Canadas specifikke nuværende kvote på 4.624 t, som også skal være toldfri.¹⁴ Canadas forhøjede kvote i forbindelse med CETA betyder, at USA nok også vil kræve en større kvote i forbindelse med TTIP, hvilket også er på US Meat Export Federation's (USMEF) ønskeliste,¹⁵ og U.S. Pork Producers har udtalt, at de ikke vil acceptere en aftale, der ikke eliminerer alle tariffer.¹⁶

KONSEKVENSER FOR DANSK EKSPORT

Tariffer og kvoter holder eksporten fra USA og Canada til EU tilbage, hvilket USMEF også har gjort opmærksom på i forbindelse med forhandlingerne.¹⁷ Med forhøjelsen af toldfri kvoter gennem CETA og TTIP vil EU's marked blive åbnet op for amerikansk og canadisk svineeksport. Dette vil skabe øget konkurrence for den danske svinesektor på sektorens største marked i EU. Dette vil kunne betyde, at Danmark kan afsætte færre svineprodukter, da amerikanske og canadiske producenter har lavere produktionsomkostninger, hvilket fremgår af tabel 1. Produktionsomkostningerne i Danmark er henholdsvis 14 % og 19 % større end i USA og Canada. Det vil altså være svært for Danmark at konkurrere.

EU Parlamentets studie forudser, at hvis alle tariffer fjernes gennem TTIP vil den nordiske svine- og kyllinge-produktion ("white meat") falde med 2,1 %.¹⁸ USDA forudser en stigning på amerikansk svineeksport til EU med 2.000 % eller \$ 1.2 mia. med et fald i produktionen i EU på 1,93 %. Studiet antager dog en fuldstændig afskaffelse af tariffer, kvoter og ikke-toldmæssige handelshindringer, hvilket synes udsandsynligt.¹⁹

Danmark havde i 2013 en rentabilitet på -0,22 kr./kg, mens USA's var 0,31 kr./kg.²⁰ Lande med høj rentabilitet, har gode muligheder for at hæve produktionen. Der er altså god mulighed for at USA kan afsætte mere svinekød på det europæiske marked, hvis det åbnes. Dette kan medføre at verdensmarkedspriserne falder, og Danmarks rentabilitet vil forværres yderligere.

9 [https://circabc.europa.eu/sd/a/7cce7943-9a2e-403a-9511-903412036940/PIGMEAT%20allocations%202015-2016%20\(Circa\).pdf](https://circabc.europa.eu/sd/a/7cce7943-9a2e-403a-9511-903412036940/PIGMEAT%20allocations%202015-2016%20(Circa).pdf)

10 http://www.canadainternational.gc.ca/eu-ue/policies-politiques/reports_pork-porc_rapports.aspx?lang=eng

11 http://madb.europa.eu/madb/atDutyOverviewPubli.htm?datasettype=draf&hscode=0203&countries=US&keyword=&submit=&datacat_id=&showregimes=

12 http://vsp.lf.dk/~media/Files/PDF%20-%20Publikationer/Rapporter/Rapporter%202014/Rapport_46_DANSK%20SVINE-PRODUKTIONS%20KONKURRENCEEVNE%202013.pdf

13 <http://www.ers.usda.gov/media/1712394/ldpm-245-01.pdf>

14 http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/september/tradoc_152806.pdf

15 <https://www.usmef.org/canadian-meat-industry-makes-gains-in-eu-agreement-but-u-s-must-aim-higher/>

16 <http://www.nppc.org/wp-content/uploads/P-National-Pork-Producers-Council-USTR-2013-0019-TTIP-5-10-13.pdf>

17 <https://www.usmef.org/canadian-meat-industry-makes-gains-in-eu-agreement-but-u-s-must-aim-higher/>

18 http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2014/514007/AGRI_IPOL_STU%282014%29514007_EN.pdf

19 <http://www.ers.usda.gov/media/1937478/err198.pdf>

20 http://vsp.lf.dk/~media/Files/PDF%20-%20Publikationer/Rapporter/Rapporter%202014/Rapport_46_DANSK%20SVINE-PRODUKTIONS%20KONKURRENCEEVNE%202013.pdf

Trods Canadas negative rentabilitet, -0,76 kr./kg, hvilket nok skyldes omkostninger forbundet med at få produkterne placeret på internationale markeder, er den canadiske produktion vokset meget især til USA,^{21, 22} hvorfor Canada nok ikke vil opleve problemer med at opfylde nye toldfri kvoter.

Spørgsmålet er, om Danmark kan vinde tabte markedsandele i EU ved at vinde flere i USA og Canada. Da det ikke er muligt at ændre tariffen, da de allerede er ikke-eksisterende eller lave, vil Danmark modsat USA og Canada ikke vinde markedsadgang her. Canada har siden 1985, hvor Canada og Danmark stod for hver 2/5 af USA's import, vundet mere og mere af det amerikanske marked, og står nu for 4/5 (ikke levende svin), hvilket intet tyder på vil ændre sig.²³ Stiger dansk eksport til USA og Canada alligevel, er det langt fra sikkert, at dette vil føre til øgede indtægter, da markedsprisen kan falde. I bedste fald tyder det på, at Danmark kan håbe på at substituere tabte markedsandele, men nok mere sandsynligt vil opleve tabte markedsandele og lavere priser.

Tabel 1: Produktionsomkostninger i svine sektoren i Danmark, USA og Canada.²⁴

Land og enhed	DKK/kg
Danmark	12,36
Foder	7,84
Øvrige styk- og kapacitetsomkostninger	1,87
Løn	1,06
Nettokapital	1,59
USA	10,87
Foder	7,51
Øvrige styk- og kapacitetsomkostninger	1,26
Løn	1,03
Nettokapital	1,06
Canada	10,37
Foder	7,33
Øvrige styk- og kapacitetsomkostninger	1,22
Løn	0,97
Nettokapital	0,85

TEKNISKE HANDELSHINDRINGER

De største økonomiske gevinster ved TTIP forventes at komme ved at fjerne ikke-toldmæssige handelshindringer, også kaldet tekniske handelshindringer gennem reguleringssamarbejde, her iblandt gensidig anerkendelse og harmonisering af standarder.²⁵ Selvom landbrugssektoren generelt er udsat for højere told end andre varer, er der i denne sektor endnu større omkostninger forbundet med de tekniske handelshindringer. Således er de estimerede gennemsnitlige ad valorem toldækvivalenter af tekniske handelshindringer²⁶ i landbruget 51-73 % fra EU til USA og 48-56 % fra USA til EU, mens de gennemsnitlige toldsats i landbruget er 6,6 % fra EU til USA og 12,8 % fra USA til EU.²⁷ USMEF har også udtalt, at tekniske handelshindringer er

21 Ibid

22 <http://www.ers.usda.gov/topics/animal-products/hogs-pork/trade.aspx>

23 <http://www.ers.usda.gov/topics/animal-products/hogs-pork/trade.aspx>

24 http://vsp.lf.dk/~media/Files/PDF%20-%20Publikationer/Rapporter/Rapporter%202014/Rapport_46_DANSK%20SVINE-PRODUKTIONS%20KONKURRENCEEVNE%202013.pdf

25 http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/march/tradoc_150737.pdf

26 De estimerede gennemsnitlige ad valorem toldækvivalenter af tekniske handelshindringer er omkostningerne ved de tekniske handelshindringer i forhold til et produkt udtrykt i % af prisen af den vare.

27 http://curis.ku.dk/ws/files/138814837/IFRO_Udredning_2015_16.pdf

vigtigere end told og kvoter, hvis der skal komme noget ud af TTIP.²⁸ EU Parlamentets studie forudser et fald på 2,1 % af produktionen svine- og kyllingeproduktion i de nordiske lande hvis 25 % af de tekniske handelshindringer fjernes.²⁹

De vigtigste tekniske handelshindringer i svinesektoren er forbuddet mod væksthormonet ractopamin, som er forbudt i EU men bruges i USA,³⁰ og hvis ad valorem ækvivalent er 81 % ifølge USDA.³¹ Herudover forbud mod eksport af nogle ukogte kødprodukter fra EU til USA og øget besvær for europæiske forarbejdningsvirksomheders med at opnå godkendelse af de amerikanske myndigheder.³²

Ractopamin-forbuddet holder mange amerikanske svineprodukter ude af EU, da 60-80 % af de amerikanske svin behandles med ractopamin.³³ Bliver EU's forbud udsat for gensidig anerkendelse, så amerikanske produkter indeholdende ractopamin godkendes, vil danske (og europæiske) producenter, som vil være udsat for strengere regulering, have større omkostninger og derved sværere ved at konkurrere med amerikansk eksport. Det vil resultere i endnu færre muligheder for dansk afsættelse på det europæiske marked. Det vil på sigt kunne betyde, at de strengere regler fjernes, og væksthormoner bliver tilladt også i Europa for at komme europæiske producenter til undsætning. Det samme kan gøre sig gældende i forhold til dyrevelfærd, hvor en åbning af EU's marked vil kunne få europæiske producenter til at kræve lavere krav til dyrevelfærd i EU, da dette er vilkårene for amerikanske producenter, som må eksportere til EU. Der sker derved en delvis udvanding af europæisk lovgivning.

Bliver forbuddet hævet ved harmonisering af standarder (på kort eller lang sigt), vil ractopamin og dårligere dyrevelfærd blive tilladt i europæisk svineproduktion, hvilket højst sandsynligt vil betyde, at det vil blive integreret i størstedelen af svineproduktion, da producenter, som ikke anvender ractopamin, ikke vil kunne konkurrere. Samtidig vil borgerne skulle acceptere lavere fødevarer sikkerhed.

ANBEFALINGER

De transatlantiske handelsforhandlinger TTIP og CETA vil få stor betydning for mange aspekter af samfundet, her iblandt den danske svine sektor, som beror på at være en global eksportorienteret spiller. På trods af at sektoren kan blive udsat for enorme udfordringer, hvis tariffier, kvoter og tekniske handelshindringer afskaffes, er konsekvenserne ubelyste af aktører på området. NOAH opfordrer derfor til, at interessenter, her iblandt, Miljø- og Fødevarerministeriet og landbrugets interesseorganisationer, undersøger og forholder sig til konsekvenserne for Danmark. Samtidig anbefaler NOAH, at forhandlinger om afskaffelse af tekniske handelshindringer, som beskytter mennesker og miljø, som f.eks. forbuddet mod ractopamin, udelukkes fra forhandlingerne.

28 <https://www.usmef.org/canadian-meat-industry-makes-gains-in-eu-agreement-but-u-s-must-aim-higher/>

29 http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2014/514007/AGRI_IPOL_STU%282014%29514007_EN.pdf

30 <http://www.ers.usda.gov/media/1712394/ldpm-245-01.pdf>

31 <http://www.ers.usda.gov/media/1937478/err198.pdf>

32 http://curis.ku.dk/ws/files/138814837/IFRO_Udredning_2015_16.pdf

33 Strom, S. (2015). New type of drug-free labels for meat has USDA blessing. New York Times: 4 September 2015

NOAH Friends of the Earth Denmark
Nørrebrogade 39, 1. tv.
2200 Kbh N
3536 1212
noah.dk
noah@noah.dk
www.facebook.com/www.noah.dk
@noah_dk